

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Καταπολέμηση εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A. Γενικό μέρος

Ακρογωνιαίος λίθος της ομαλής κοινωνικής συμβίωσης και ταυτόχρονα θεμελιώδους σημασίας αξία της έννομης τάξης είναι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Το Σύνταγμα αναγορεύει το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου σε πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας (άρθρο 2, παρ. 1). Παράλληλα, επιτάσσει την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας όλων όσοι βρίσκονται εντός της ελληνικής επικράτειας χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων (άρθρο 5, παρ. 2).

Η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων με βάση τα ιδιαίτερα φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά ομάδων ή προσώπων θεμελιώνεται στα δικαιώματα της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας και στις αρχές της δικαιοσύνης και ίσης μεταχείρισης, που κατοχυρώνονται επίσης σε πολλά διεθνή κείμενα και συμβάσεις, όπως π.χ. στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε. (άρθρα 1 και 2), στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και στο όμοιο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (αντίστοιχα άρθρο 2), στη Διεθνή Σύμβαση «περί καταργήσεως πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων» της 7.3.1966 (ν.δ. 494/1970), στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (άρθρο 14) και στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα 21 και 22).

Παρά τη νομοθετική αυτή κατοχύρωση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, στην ελληνική κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα έχουν παρουσιαστεί σοβαρά κρούσματα ρατσιστικής συμπεριφοράς, που συχνά κορυφώνονται με την άσκηση βίας. Η ραγδαία αύξηση εγκλημάτων με ρατσιστικό κίνητρο μαρτυρεί ότι ο ρατσισμός και η ξενοφοβία δηλητηριάζουν την κοινωνία και οδηγούν στην εκδήλωση συμπεριφορών που πλήττουν βανάουσα τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες.

Η πρόταση νόμου αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού νομικού πλαισίου για την αντιμετώπιση εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας τόσο σοβαρών, ώστε να καθίσταται αναγκαία η ποινική καταστολή τους. Στόχος είναι να προστατευθούν το πολίτευμα και οι θεσμοί από προφανείς κινδύνους αλλά και, ιδίως, οι πολίτες, από τα φαινόμενα της διάχυτης βίας, κάθε είδους, τόσο της ρατσιστικής βίας, όσο και, γενικότερα, της εγκληματικότητας που απειλεί την ασφάλειά τους.

Η πρόταση επαναφέρει τις ρυθμίσεις του αντίστοιχου σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, που είχε επεξεργαστεί αρχικά Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή υπό την προεδρία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Αθ. Κασιρβή και ακολούθως τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση. Το σχέδιο νόμου κατατέθηκε στην προηγούμενη Βουλή και εγκρίθηκε από την αρμόδια Διάρκη Επιτροπή Δημό-

σιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, το Δεκέμβριο του 2011, χωρίς ωστόσο να εισαχθεί στην Ολομέλεια προς ψήφιση.

Με τις προερχόμενες από το σχέδιο αυτό διατάξεις επιδιώκεται κατ' αρχήν η εναρμόνιση της εσωτερικής νομοθεσίας με τη νομοθεσία της Ε.Ε., η οποία έχει ως αντικείμενο την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ε.Ε. της 28ης Νοεμβρίου 2008, η οποία βασίζεται στην προϊσχύσασα Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδίως στα άρθρα 29, 31 και 34 παράγραφος 2 στοιχείο β' (ήδη άρθρα 67 παράγραφος 3 και 83 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Η εν λόγω Απόφαση-Πλαίσιο έχει στόχο να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη προσέγγιση του ποινικού δικαίου των κρατών-μελών αναφορικά με την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση των εκδηλώσεων ρατσισμού και της ξενοφοβίας, θεσπίζοντας υποχρέωση ποινικοποίησης ορισμένων τέτοιων εκδηλώσεων. Η ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Απόφασης - Πλαίσιο έπρεπε να έχει λάβει χώρα έως το Νοέμβριο του 2010.

Με τις θεσπιζόμενες σε συμμόρφωση με την Απόφαση-Πλαίσιο ποινικές υποστάσεις θα καλύπτεται εφεξής και η συμμόρφωση με την υποχρέωση ποινικοποίησης των σχετικών συμπεριφορών που προβλέπεται στην από 7 Μαρτίου 1966 Διεθνή Σύμβαση του ΟΗΕ «περί καταργήσεως πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων», η οποία έχει κυρωθεί από τη χώρα μας με το ν.δ. 494/1970. Η υποχρέωση αυτή καλυπτόταν έως τώρα από το ν. 927/1979, που όμως εφαρμόστηκε ελάχιστα, δεν βρήκε απήχηση στη νομολογία και ήδη κρίνεται ανεπαρκής, εν όψει των σοβαρών προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα μας.

Κατά την κατάσταση των σχετικών ποινικών υποστάσεων, αποδόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην προσφορότητα κάθε συγκεκριμένης εκδήλωσης να παράγει άμεσο και επικείμενο κίνδυνο, τόσο συνολικά για την ειρηνική και ομαλή κοινωνική συμβίωση (δημόσια τάξη) όσο και ειδικότερα για τα δικαιώματα της ομάδας ή του προσώπου κατά τον οποίο στρέφεται. Και τούτο διότι, μολονότι και ο ρατσιστικός λόγος είναι «πράξη προς έτερον», η ποινικοποίησή του αποτελεί κατ' αρχήν περιορισμό του ατομικού δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης. Το περιεχόμενο λοιπόν των σχετικών ποινικών τυποποιήσεων είναι συμβατό με τα άρθρα 10 παράγραφος 2, 14 και 17 της ΕΣΔΑ, τα άρθρα 19 παραγράφου 2, 3 και 21 του Διεθνούς Συμφώνου του ΟΗΕ για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και τα άρθρα 5 παραγράφου 1, παρ. 2 14-16 και 25 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

Η πρόταση νόμου περιλαμβάνει επίσης τη διάταξη του σχεδίου νόμου τη σχετική με την ευθύνη νομικών προσώπων, που τιμωρούνται με διοικητικές κυρώσεις, όταν οι αξιόποινες πράξεις που τελούνται από φυσικά πρόσωπα μπορούν να αποδοθούν στα νομικά πρόσωπα.

Η πρόταση νόμου προβλέπει επίσης τη διεύρυνση των επιβαρυντικών περιστάσεων που ορίζονται στο άρθρο 79 παρ. 2 εδάφιο τρίτο ΠΚ, όπως και το σχέδιο νόμου. Η διάταξη αυτή εμπλουτίζεται ωστόσο και με άλλες ρυθμίσεις και ιδίως: την αύξηση του πλαισίου ποινής, την απαγόρευση μετατροπής και αναστολής της ποινής, την υποχρεωτική επιβολή της παρεπόμενης ποινής της στέρησης πολιτικών δικαιωμάτων, τη θέσπιση κωλυμάτων διορισμού, την αυτεπάγγελτη δίωξη των εγκλημάτων και την απαλλαγή των θυμάτων από την υποχρέωση καταβο-

λής παραβόλου πολιτικής αγωγής, την παροχή νομικής βοήθειας στα θύματα και την εφαρμογή της διαδικασίας του ν. 4022/2011 στα κακουργήματα αρμοδιότητας τριμελούς εφετείου.

Παράλληλα, η πρόταση νόμου περιλαμβάνει μία σειρά καινοτόμων διατάξεων, οι οποίες, όπως δείχνει και η πρόσφατη συγκυρία, με την έξαρση των ρατσιστικών εγκλημάτων βίας, είναι απολύτως απαραίτητες, όχι μόνο για την προστασία των αλλοδαπών και μη θυμάτων τέτοιων εγκλημάτων αλλά και για την αντιμετώπιση της διάχυτης βίας και σοβαρής εγκληματικότητα κάθε είδους, αλλά και για τη διαφύλαξη του κύρους των δημοσίων θεσμών.

Τέτοιες είναι οι διατάξεις οι οποίες αποσκοπούν στην διευκόλυνση της πρόσβασης αλλοδαπών θυμάτων και ουσιαστών μαρτύρων σοβαρών εγκλημάτων στη δικαιοσύνη, με την υπό προϋποθέσεις και κατόπιν διάταξης Εισαγγελέα χορήγηση σε αυτούς άδειας διαμονής, την αναστολή της απέλασής τους και της διαδικασίας επιστροφής τους.

B. Ειδικό Μέρος

Ειδικότερα, οι επιμέρους ρυθμίσεις της πρότασης νόμου είναι οι εξής:

Άρθρο 1

Στο άρθρο 1 αναφέρεται ο σκοπός του νόμου, που είναι η καταπολέμηση ιδιαίτερα σοβαρών εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, σύμφωνα με την Απόφαση-Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου της ΕΕ της 28ης Νοεμβρίου 2008. Παράλληλα με το ίδιο άρθρο ορίζεται ότι η Ελληνική Πολιτεία στο πλαίσιο της καταπολέμησης, μέσω του ποινικού δικαίου, των ιδιαίτερα σοβαρών εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, σέβεται απολύτως τα θεμελιώδη δικαιώματα και αρχές που αναγνωρίζονται από τις διεθνείς συνθήκες και λαμβάνει κάθε αναγκαίο και ανάλογο μέτρο για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Άρθρο 2

Με το άρθρο 2 ορίζονται οι προϋποθέσεις για την ποινική αξιολόγηση των εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, όταν στρέφονται όχι μόνο εναντίον ομάδων ή προσώπου, που διακρίνονται εξαιτίας των φυσικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών τους ή του γενετήσιου-σεξουαλικού προσανατολισμού τους, αλλά και εναντίον των πραγμάτων (κινήτων ή ακινήτων), που χρησιμοποιούν κυρίως ή κατ' αποκλειστικότητα αυτές οι ομάδες ή πρόσωπα (θρησκευτικά αντικείμενα, εθνικά σύμβολα, οικιο λατρείας, χώροι διαμονής, εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας κ.λπ.). Δεν αρκεί η απλή αφηρημένη πιθανολόγηση της έκθεσης σε κίνδυνο μιας ομάδας, ενός προσώπου ή πράγματος αλλά απαιτείται να εκτιμάται κάθε φορά η προσφορότητα του συγκεκριμένου κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις ειδικότερες συνθήκες και περιστάσεις μέσα στις οποίες εκδηλώνεται η υπό κρίση συμπεριφορά όσο και την ενδεχόμενη προσβολή των γενικότερων συνθηκών που εξασφαλίζουν την ειρηνική και ομαλή κοινωνική συμβίωση (δημόσια τάξη). Εξάλλου, κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί η προβλεπόμενη στον καταργούμενο ν. 927/1979 ποινική απαξία της ομαδικής εκδήλωσης ξενόφοβων και ρατσιστικών συμπεριφορών είτε

με τη σύσταση είτε με τη συμμετοχή σε ενώσεις προσώπων οποιασδήποτε μορφής που επιδιώκουν συστηματικά την τέλεση τέτοιων πράξεων.

Άρθρο 3

Στο άρθρο 3 προβλέπεται ειδικότερα η ποινικοποίηση των ξενόφοβων και ρατσιστικών συμπεριφορών που εκδηλώνονται με αφορμή τον εγκωμιασμό ή την άρνηση ή την εκμηδένιση της σημασίας των εγκλημάτων γενοκτονίας, των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και των εγκλημάτων πολέμου, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 6, 7 και 8 του Καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, το οποίο έχει κυρωθεί με το ν. 3003/2002, ή στο άρθρο 6 του Καταστατικού του Διεθνούς Στρατοδικείου που προσαρτάται στη Συμφωνία του Λονδίνου της 8ης Αυγούστου 1945, εφόσον θεωρούνται πρόσφορες να οδηγήσουν στη θυματοποίηση ομάδων ή προσώπων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 3. Η ποινική απαξία των συγκεκριμένων συμπεριφορών συνίσταται στην κακόβουλη άρνηση ή εκμηδένιση ιστορικών γεγονότων κατά τρόπο που να θίγεται η δημόσια τάξη, χωρίς, σε καμία περίπτωση, να επιδιώκεται η απαγόρευση ή ιδεολογική χειραγώγηση της επιστημονικής έρευνας. Γι' αυτό άλλωστε οι πράξεις αυτές τιμωρούνται μόνον εφόσον έχουν διαπιστωθεί ή αναγνωρισθεί ως εγκλήματα με αμετάκλητη απόφαση ελληνικού ή διεθνούς δικαστηρίου ή με απόφαση της Βουλής των Ελλήνων.

Άρθρο 4

Το άρθρο 4 προβλέπει την επιβολή αυστηρών διοικητικών κυρώσεων σε βάρος νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε αδικήματα ρατσισμού και ξενοφοβίας, κατά το πρότυπο μιας σειράς αντίστοιχων ρυθμίσεων που έχουν εισαχθεί τα τελευταία χρόνια στην ελληνική νομοθεσία σε εκπλήρωση διεθνών συμβατικών μας υποχρεώσεων, όπως το άρθρο 10 του ν. 3560/2007 (διαφθορά), το άρθρο 51 του ν. 3691/2008 (ξέπλυμα χρήματος) και κυρίως το άρθρο 41 του ν. 3251/2004 (οργανωμένο έγκλημα, τρομοκρατία). Όμοια με το τελευταίο, η παρούσα διάταξη δεν περιορίζεται στις πράξεις που τελούνται «προς όφελος» του εμπλεκόμενου νομικού προσώπου (όπως προβλέπεται στην Απόφαση-Πλαίσιο), αλλά καλύπτει όλες τις περιπτώσεις αδικημάτων που τελέστηκαν «προς όφελος ή για λογαριασμό» νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτού ή κατέστησαν δυνατές από έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου ενός τέτοιου προσώπου, ανεξαρτήτως δηλαδή της ύπαρξης σκοπού προσπορισμού οποιουδήποτε οφέλους υπέρ του νομικού προσώπου. Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από γνώμη της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που ιδρύθηκε με το ν. 2667/1998 (Α' 281). Μπορούν δε, να είναι πρόστιμο από 15.000 έως 300.000 ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής: i) ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας του για χρονικό διάστημα από έναν έως έξι μήνες ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας για το ίδιο χρονικό διάστημα, ii) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις ή αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, για το ίδιο χρονικό διάστημα. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νομίμων εκπροσώπων του

νομικού προσώπου προς παροχή εξηγήσεων στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, Α' 45).

Περαιτέρω, εάν η πράξη φέρεται ότι τελέστηκε σε εκπομπή ραδιοφωνική ή τηλεοπτική, οι κυρώσεις που προβλέπονται από το παρόν άρθρο επιβάλλονται από το ΕΣΡ, προς το οποίο διαβιβάζεται υποχρεωτικά ο φάκελος από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, διότι τούτο ορίζεται ρητώς στη διάταξη του άρθρου 15 παράγραφος 2 του Συντάγματος.

Για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, η έκταση της βλάβης που αυτή προκάλεσε, ο βαθμός και η ένταση της υπαιτιότητας και η οικονομική κατάσταση του νομικού προσώπου, οι κοινωνικές περιστάσεις, καθώς και η τυχόν υποτροπή του, ενώ, εξάλλου η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των αναφερομένων σε αυτές φυσικών προσώπων. Τέλος, οι πιο πάνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και στους διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου, κατά την άσκηση της εξουσίας ή της αρμοδιότητάς τους.

Άρθρο 5

Με το άρθρο 5 τροποποιείται το άρθρο 79 του Ποινικού Κώδικα και ορίζεται ότι συνιστά επιβαρυντική περίπτωση η τέλεση της πράξης λόγω μίσους κατά ομάδας προσώπων ή προσώπου, που προσδιορίζονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, το σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου. Η συνδρομή της επιβαρυντικής περίπτωσης συνεπάγεται: α) συγκεκριμένο αυξημένο πλαίσιο ποινής επί πλημμελημάτων (φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών), β) υποχρεωτική επιβολή της παρεπόμενης ποινής της αποστέρησης πολιτικών δικαιωμάτων, γ) απαγόρευση αναστολής και μετατροπής της επιβαλλόμενης ποινής, δ) αυτεπάγγελτη δίωξη και απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής παραβόλου πολιτικής αγωγής.

Η πρόβλεψη συγκεκριμένου αυξημένου πλαισίου ποινής κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να αποτυπωθεί ρητά και με μετρήσιμο τρόπο η έντονη αποδοκιμασία του ρατσιστικού κινήτρου. Η έντονη αυτή αποδοκιμασία, που και τώρα υπάρχει, δεν αντανakλάται στην πρακτική των δικωκτικών και δικαστικών αρχών. Το ρατσιστικό κίνητρο, μολοντί υπαρκτό και φανερό σε αρκετές περιπτώσεις, ουδέποτε διερευνάται κατά την αστυνομική προανάκριση ή την προκαταρκτική εξέταση / προανάκριση / κύρια ανάκριση, ούτε και γίνεται επίκληση της επιβαρυντικής περίπτωσης κατά την άσκηση των ποινικών διώξεων, ούτε ακόμη στο σκεπτικό των αποφάσεων. Αυτό, εν μέρει τουλάχιστον, οφείλεται στο γεγονός ότι η διάταξη, ως έχει, είναι «ατελής»: ούτε οι προανακριτικοί υπάλληλοι, ούτε οι δικαστικοί λειτουργοί επιχειρούν να διερευνήσουν τα κίνητρα από τη στιγμή που δεν μεταφράζονται αυτομάτως σε επαυξημένο πλαίσιο ποινής. Η προτεινόμενη λοιπόν υποχρεωτική επαύξηση του πλαισίου της ποινής επί πλημμελημάτων, μπορεί να συμβάλει στην ευ-

αισθητοποίηση των δικωκτικών και δικαστικών αρχών προς την κατεύθυνση της διερεύνησης και δικαστικής διάγνωσης του ρατσιστικού κινήτρου και στο δικαιότερο κολασμό των εγκλημάτων, ανάλογο με την αυξημένη βαρύτητα της πράξης.

Η επιβολή ως παρεπόμενης ποινής της αποστέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων βασίζεται στη σκέψη ότι πρόσωπα τα οποία δρουν εγκληματικά λόγω περιφρόνησης της θεμελιώδους για την έννομη τάξη αξίας του ανθρώπου, δεν μπορούν να έχουν λόγο άμεσα ή έμμεσα για τη διακυβέρνηση, ούτε και να ασκούν οποιοδήποτε αξίωμα σε μία χώρα που έχει ως πρωταρχική υποχρέωση εκ του συντάγματός της την προστασία της αξίας του ανθρώπου. Με τον τρόπο αυτόν θα προστατευθεί και το πολίτευμα και η δημόσια εν γένει ζωή της χώρας και το κύρος των δημόσιων αρχών και υπηρεσιών.

Η απαγόρευση μετατροπής της ποινής ενδεικνύει τη βούληση της πολιτείας να αντιμετωπίσει με τη δραστικότερη κύρωση, αυτήν της στερητικής της ελευθερίας ποινής, τους δράστες των εγκλημάτων με ρατσιστικό κίνητρο. Επαυξάνεται έτσι η δραστικότητα της ήδη ισχύουσας διάταξης που προβλέπει την απαγόρευση αναστολής της ποινής, όπως τροποποιήθηκε πρόσφατα με το άρθρο 66 του ν. 4139/2013.

Η αυτεπάγγελτη δίωξη των εγκλημάτων με ρατσιστικό κίνητρο είναι απόρροια της έντονης αποδοκιμασίας της έννομης τάξης για τις πράξεις αυτές και αποτελεί έκφραση του αυξημένου δημόσιου ενδιαφέροντος για τη διερεύνηση και κολασμό τους. Η πρόβλεψη αυτή, σε συνδυασμό και με την απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής παραβόλου πολιτικής αγωγής διευκολύνει επίσης την καταφυγή στη Δικαιοσύνη των θυμάτων των σχετικών εγκλημάτων.

Άρθρο 6

Με το άρθρο 6 τροποποιείται το άρθρο 45 του ν. 3386/2005 και προβλέπεται η χορήγηση, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, άδειας διαμονής για δημόσιο συμφέρον και σε θύματα και ουσιώδεις μάρτυρες εγκληματικών πράξεων οι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 187, 309 και 310 ΠΚ ή τιμωρούνται σε βαθμό κακουργήματος και τελούνται σε βάρος της ζωής, της υγείας, της σωματικής ακεραιότητας, της περιουσίας, της ιδιοκτησίας και της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας, εφόσον έχει ασκηθεί γι' αυτές ποινική δίωξη ή έχει διαταχθεί προκαταρκτική εξέταση και μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

Η διάταξη αυτή αποσκοπεί στη διευκόλυνση της πρόσβασης των αλλοδαπών θυμάτων σοβαρών εγκλημάτων στη Δικαιοσύνη. Αδιαμφισβήτητη διαπίστωση όλων όσοι έχουν ασχοληθεί με το φαινόμενο των ρατσιστικών εγκλημάτων είναι ότι οι διαστάσεις του φαινομένου είναι πολύ ευρύτερες από εκείνες που αποκαλύπτουν οι επίσημες καταγραφές. Μία από τις κυριότερες αιτίες είναι ότι τα θύματα είναι συχνότατα αλλοδαποί κοινωνικά αποκλεισμένοι, χωρίς νόμιμη διαμονή στη χώρα. Οι παθόντες, στην περίπτωση αυτή, εύλογα αποφεύγουν να καταγγείλουν τα εις βάρος τους εγκλήματα, διότι η επαφή τους με τις αστυνομικές αρχές θα τα εκθέσει στον κίνδυνο κράτησης και απέλασης / επιστροφής. Για τους ίδιους λόγους η ίδια απροθυμία προσέλευσης στην αστυνομία εκδηλώνεται και από αλλοδαπούς μάρτυρες σοβαρών εγκλημάτων. Το αποτέλεσμα είναι η ατιμωρησία των δρα-

στών, γεγονός που οδηγεί στην περαιτέρω θυματοποίηση των αλλοδαπών, οι οποίοι καθίστανται ο εύκολος στόχος των εγκλημάτων. Η χορήγηση άδειας διαμονής στα θύματα και τους ουσιώδεις μάρτυρες τέτοιων σοβαρών εγκληματικών πράξεων εκτιμάται ότι θα διευκολύνει τη διαλεύκανσή τους και θα λειτουργήσει αποτρεπτικά για την τέλεση περαιτέρω εγκλημάτων εις βάρος αλλοδαπών.

Η πρόβλεψη αυτή δεν συνδέεται μόνο με την καταπολέμηση του ρατσισμού αλλά γενικότερα της βίας και της σοβαρής και αθέατης εγκληματικότητας. Η άδεια διαμονής παρέχεται και για την εξιχνίαση κακουργημάτων, του οργανωμένου εγκλήματος και των πράξεων βίας και συνδέεται με την ασφάλεια των πολιτών, καθώς και την πάταξη των κυκλωμάτων που δρουν στο κέντρο της Αθήνας αλλά και σε διάφορες άλλες περιοχές της χώρας. Δεν πρέπει η έννομη τάξη να στερηθεί την ουσιώδη – κατά την κρίση του Εισαγγελέα – μαρτυρία για ένα κύκλωμα διακίνησης όπλων ή ναρκωτικών ή ακόμα και παραεμπορίου ή ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, επειδή ο αλλοδαπός που μπορεί να το αποκαλύψει στερείται άδειας διαμονής. Η χορήγηση τέτοιας δυνατότητας στις δικτικές και εισαγγελικές αρχές εξάλλου, είναι απολύτως μέσα στο πνεύμα και τις κατευθύνσεις όλων των διεθνών οργανισμών, συμβάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης, του ΟΗΕ, Οδηγιών της ΕΕ και λοιπά για την προστασία των μαρτύρων και τη συνεργασία τους με τις αρχές. Η υφιστάμενη ήδη πρόβλεψη του άρθρου 187Α του Ποινικού Κώδικα, περιορίζει αυτήν την προστασία μόνο στα θύματα και μόνο στην περίπτωση των εγκληματικών οργανώσεων, ενώ με την προτεινόμενη ρύθμιση καταλαμβάνονται και οι ουσιώδεις μάρτυρες, καθώς και μια σειρά άλλων σοβαρών εγκλημάτων. Επιπλέον, τυποποιείται καλύτερα η ρύθμιση, διότι δίνεται το στίγμα ότι σκοπός είναι η εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος,

Απαραίτητη προϋπόθεση της έκδοσης της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών είναι προηγούμενη πράξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Η κρίση του εισαγγελικού λειτουργού αποτελεί εχέγγυο για την αποτροπή της κατάχρησης της διάταξης αυτής.

Άρθρο 7

Με το άρθρο 7 προστίθεται παράγραφος στο άρθρο 78 του ν. 3386/2005, η οποία περιλαμβάνει διάταξη που προβλέπει την αναστολή της διοικητικής απέλασης αλλοδαπού, που έχει γνωστή διαμονή στη Χώρα, αν η μαρτυρία του είναι ουσιώδης για τη δίωξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στο τροποποιούμενο άρθρο 45 του ν. 3386/2005. Η αναστολή διατάσσεται πάλι από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών.

Η διάταξη αυτή, όπως και οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, αποσκοπεί στην εξασφάλιση της μαρτυρίας των αλλοδαπών για τη δίωξη σοβαρών εγκλημάτων και έχει την ίδια δικαιολογητική βάση.

Άρθρο 8

Με το άρθρο 8 προστίθεται περίπτωση ζ' στην παρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 3907/2011, έτσι ώστε ο αλλοδαπός στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 45 παραγράφου 2 να προστατεύεται από την επιστροφή. Η διάταξη αυτή, όπως και οι διατάξεις των

δύο προηγούμενων άρθρων, αποσκοπεί στην εξασφάλιση της μαρτυρίας των αλλοδαπών για τη δίωξη σοβαρών εγκλημάτων και έχει την ίδια δικαιολογητική βάση.

Άρθρο 9

Το άρθρο 9 καθιερώνει υποχρέωση κάθε ανακριτικού ή προανακριτικού οργάνου να ενημερώνει αμελλητί τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών, όταν διαπιστώσει ότι αλλοδαπός ο οποίος στερείται νομιμοποιητικών της παραμονής του στη χώρα εγγράφων ή έχει εκδοθεί εις βάρος του απόφαση απέλασης ή επιστροφής, υποβάλλει εγγράφως ή προφορικά έγκληση, μήνυση, αναφορά ή αναγγελία ή εξετάζεται ως μάρτυρας για οποιοδήποτε έγκλημα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 45 παρ. 2 του ν. 3386/2005. Αυτή η αναγγελία αποσκοπεί στην άμεση ενημέρωση των Εισαγγελέα Πρωτοδικών, προκειμένου ο τελευταίος να κρίνει το ταχύτερο εάν συντρέχει περίπτωση να εκδώσει την αναφερόμενη στο εν λόγω άρθρο πράξη ή την αναφερόμενη στο άρθρο 78 παρ. 2 του ν. 3386/2005 διάταξη

Άρθρο 10

Με το άρθρο 10 τροποποιείται η παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3226/2004 και καθιερώνεται δικαίωμα σε νομική βοήθεια, υπέρ των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, οι οποίες έχουν τελεστεί με την επιβαρυντική περίπτωση του άρθρου 79 παρ. 2 εδάφιο τρίτο ΠΚ, ή τιμωρούνται σε βαθμό κακουργήματος και τελούνται σε βάρος της ζωής, της υγείας, της σωματικής ακεραιότητας, της παρουσίας, της ιδιοκτησίας και της προσωπικής και γενετικής ελευθερίας, όπως και εγκληματικών πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 187, 309, 310 ΠΚ, καθώς και στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 του ν. 3304/2005 (Α' 16).

Με τη διάταξη αυτή επιδιώκεται η διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος δικαστικής ακρόασης των θυμάτων σοβαρών εγκλημάτων, καθώς και εγκλημάτων τελεσθέντων με ρατσιστικό κίνητρο. Η παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας στα πρόσωπα αυτά συμβάλλει στην απόδοση ουσιαστικής δικαιοσύνης, στην ενίσχυση του κράτους δικαίου και στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους (ζωής, ελευθερίας, παρουσίας, υγείας, σωματικής ακεραιότητας, αξιοπρέπειας).

Άρθρο 11

Με το άρθρο 11 τροποποιείται το άρθρο 1 του ν. 4022/2011 ούτως ώστε όλα τα κακουργήματα αρμοδιότητας τριμελούς εφετείου που τελούνται: α) από βουλευτές και πριν ακόμη από τη θητεία τους, ή β) με την επιβαρυντική περίπτωση του ρατσιστικού κινήτρου, να υπάγονται πλέον στις διατάξεις του ν. 4022/2011. Αυτό συνεπάγεται την διεξαγωγή της ανάκρισης από ειδικούς ανακριτές, την κατά προτεραιότητα διεξαγωγή της και εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο σε όλους τους βαθμούς. Οι ρυθμίσεις αυτές αποσκοπούν στην απόκρουση της κατάχρησης της βουλευτικής ασυλίας για την αποτροπή της δίωξης και τιμωρίας των εγκλημάτων που φέρονται ότι τελέστηκαν από βουλευτές πριν την ανάληψη του αξιώματός τους και στην ταχεία δικαστική εκκαθάριση των πιο σοβαρών εγκληματικών πράξεων με ρατσιστικό κίνητρο. Σε συνδυασμό δε με την έκπτωση από τα

πολιτικά δικαιώματα που επιφέρει η καταδίκη για τέτοιες πράξεις εκτιμάται ότι θα συμβάλλουν στη διαφύλαξη του κύρους των πολιτικών θεσμών.

Άρθρο 12

Με το άρθρο 12 τροποποιούνται τα άρθρα 8 του Κώδικα Κατάστασης δημοσίων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ και 16 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων και θεσπίζεται κώλυμα διορισμού στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α., λόγω ποινικής καταδίκης για οποιοδήποτε πλημμέλημα το οποίο τελέστηκε με την επιβαρυντική περίπτωση του άρθρου 79 παρ. 2 εδάφιο τρίτο ΠΚ.

Οι διατάξεις αυτές έχουν την ίδια δικαιολογητική βάση με την επιβολή της παρεπόμενης ποινής αποστέρησης πολιτικών δικαιωμάτων.

Άρθρο 13

Με το άρθρο 13 καταργούνται ο προγενέστερος ν. 927/1979, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα, καθώς και το άρθρο 39 παρ. 4 του ν. 2910/2001. Διευκρινίζεται επίσης ότι όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 927/1979 νοούνται εφεξής οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του νόμου αυτού. Μία τέτοια περίπτωση είναι εκείνη της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 44 του ν. 3386/2005.

Κατ' απόκλιση εξάλλου από τις διατάξεις των άρθρων 2 ΠΚ οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 927/1979 εξακολουθούν να εφαρμόζονται για τη δίωξη και τιμωρία πράξεων που έχουν τελεστεί έως την κατάργηση του ν. 927/1979. Στην περίπτωση αυτή, οι ποινές που επιβλήθηκαν ή θα επιβληθούν δυνάμει των διατάξεων αυτών εκτελούνται κανονικά, οι δε εκ των ποινών αυτών συνέπειες δεν παύουν. Η μεταβατική αυτή διάταξη αποσκοπεί στην αποτροπή τυχόν ατιμωρησίας για την περίπτωση που οι θεσπιζόμενες με το άρθρο 2 της πρότασης νόμου διατάξεις ήθελε κριθούν εν τίνι μέσω ευνοϊκότερες από τις καταργούμενες.

Άρθρο 14

Τέλος, με το άρθρο 14 καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 21 Μαρτίου 2013

Οι προτείνοντες Βουλευτές:

Ευάγγελος Βενιζέλος
Ιωάννης Μανιάτης
Θεοδώρα Τζάκρη
Κωνσταντίνος Τριαντάφυλλος
Αγγελική Γκερέκου
Χρήστος Γκόκας
Λεωνίδας Γρηγοράκος
Πύρρος Δήμας
Ιωάννης Δριβελέγκας
Μιχαήλ Κασσής
Βασίλειος Κεγκέρογλου
Συμεών Κεδίκογλου
Πάρις Κουκουλόπουλος
Ιωάννης Κουτσούκος

Δημήτριος Κρεμαστινός
Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος
Αθανάσιος Μωραϊτης
Γεώργιος Ντόλιος
Παναγιώτης Ρήγας
Δημήτριος Σαλούρος
Φίλιππος Σαχινίδης
Νικόλαος Σηφουνάκης
Κωνσταντίνος Σκανδαλίδης
Παρασκευή Χριστοφιλοπούλου
Μιχαήλ Χρυσοχοϊδης
Γεώργιος Παπανδρέου

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Καταπολέμηση εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας

Άρθρο 1 **Σκοπός**

1. Σκοπός του νόμου είναι η καταπολέμηση ιδιαίτερα σοβαρών εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, που αντίκεινται ευθέως στις αρχές της ελευθερίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου, των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου και μπορούν να διασαλεύσουν άμεσα την κοινωνική ειρήνη.

2. Για την εκπλήρωση του ανωτέρω σκοπού, μέσω του ποινικού δικαίου, λαμβάνεται κάθε αναγκαίο και ανάλογο μέτρο, σύμφωνα με την Απόφαση-Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ε.Ε. της 28ης Νοεμβρίου 2008 (η οποία έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στοιχεία L 328/55) και με σεβασμό στα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν συνεπάγονται μεταβολή της υποχρέωσης της Ελληνικής Πολιτείας για σεβασμό των θεμελιωδών αρχών και ατομικών δικαιωμάτων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία του τύπου, καθώς και η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

Άρθρο 2 **Δημόσια υποκίνηση θίας ή μίσους**

1. Όποιος με πρόθεση, δημόσια, είτε προφορικά είτε δια του τύπου, μέσω του διαδικτύου ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο, παροτρύνει, προκαλεί ή διεγείρει σε βιαιοπραγίες ή μίσος, κατά ομάδες προσώπων ή προσώπου, που προσδιορίζονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό, κατά τρόπο που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή ενέχει απειλή για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα των ως άνω προσώπων, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών έως τριών (3) ετών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) έως δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

2. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται όποιος με πρόθεση, και με τα μέσα και τους τρόπους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, παροτρύνει, προκαλεί ή διεγείρει σε πρά-

Ξεις φθοράς κατά πραγμάτων που χρησιμοποιούνται κυρίως από τις παραπάνω ομάδες ή πρόσωπα, κατά τρόπο που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη.

3. Αν η πράξη των προηγούμενων παραγράφων είχε ως αποτέλεσμα την τέλεση του εγκλήματος, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή έξι χιλιάδων (6.000) έως είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

4. Όποιος συνιστά ή συμμετέχει σε ένωση προσώπων οποιασδήποτε μορφής που επιδιώκει συστηματικά την τέλεση των πράξεων των παραγράφων 1 και 2 τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) έτη, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

5. Η τέλεση πράξης των προηγούμενων παραγράφων από δημόσιο λειτουργό ή υπάλληλο κατά την άσκηση των ανατεθειμένων σε αυτούς καθηκόντων (ή από βουλευτή ή μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) συνιστά επιβαρυντική περίπτωση. Τιμωρείται και πειθαρχικά κατά το πειθαρχικό δίκαιο που διέπει το άνω πρόσωπο.

Άρθρο 3 **Δημόσιος εγκλωμάσμος, άρνηση ή εκμηδένιση εγκλημάτων**

1. Όποιος με πρόθεση, δημόσια, είτε προφορικά είτε δια του τύπου, μέσω του διαδικτύου ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο, εγκωμιάζει, αρνείται ή μηδενίζει τη σημασία εγκλημάτων γενοκτονίας, εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και εγκλημάτων πολέμου, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 6, 7 και 8 του Καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου που κυρώθηκε με το ν. 3003/2002 (Α' 75) ή των εγκλημάτων που ορίζονται στο άρθρο 6 του Καταστατικού του Διεθνούς Στρατοδικείου που προσαρτάται στη Συμφωνία του Λονδίνου της 8ης Αυγούστου 1945 και η πράξη αυτή στρέφεται κατά ομάδας προσώπων που προσδιορίζεται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή ή το σεξουαλικό προσανατολισμό, κατά τρόπο που μπορεί να διεγείρει σε βιαιοπραγίες ή μίσος κατά μιας τέτοιας ομάδας ή μέλους της, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) έως δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

2. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου απαιτείται τα εγκλήματα αυτά να έχουν διαπιστωθεί ή αναγνωρισθεί με αμετάκλητη απόφαση ελληνικού ή διεθνούς δικαστηρίου ή με απόφαση της Βουλής των Ελλήνων.

3. Η τέλεση πράξης της παραγράφου 1 από δημόσιο λειτουργό ή υπάλληλο κατά την άσκηση των ανατεθειμένων σε αυτούς καθηκόντων (ή από Βουλευτή ή μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) συνιστά επιβαρυντική περίπτωση. Τιμωρείται και πειθαρχικά κατά το πειθαρχικό δίκαιο του διέπει το άνω πρόσωπο.

Άρθρο 4 **Ευθύνη νομικών προσώπων**

1. Αν κάποια από τις αξιόποινες πράξεις του παρόντος νόμου τελέστηκε προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου, από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και κατέχει διευθυντική θέση σε αυτό με βάση εξουσία εκπροσώπησής του ή εξουσιοδότηση για τη λήψη απο-

φάσεων για λογαριασμό του, επιβάλλεται στο νομικό πρόσωπο διοικητικό πρόστιμο από δεκαπέντε χιλιάδες 15.000 έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ.

2. Σε περίπτωση υποτροπής, εκ μέρους του ίδιου ή άλλου φυσικού προσώπου με τις παραπάνω ιδιότητες, μπορεί να επιβληθούν επιπρόσθετα στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

α) ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας του για χρονικό διάστημα από έναν (1) έως έξι (6) μήνες ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας για το ίδιο χρονικό διάστημα,

β) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις ή αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, για το ίδιο χρονικό διάστημα.

3. Όταν η παράλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 κατέστησε δυνατή την τέλεση κάποιας από τις αξιόποινες πράξεις του παρόντος νόμου από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία του, προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου, επιβάλλεται στο νομικό πρόσωπο διοικητικό πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ και σε περίπτωση επανάληψης των αξιόποινων πράξεων από το άνω φυσικό πρόσωπο μπορεί να επιβληθούν οι κυρώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 15 παράγραφος 2 του Συντάγματος, οι κυρώσεις που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους επιβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από γνώμη της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που ιδρύθηκε με το ν. 2667/1998 (Α' 281). Σε περίπτωση άσκησης ποινικής δίωξης για αξιόποινη πράξη του παρόντος νόμου που τελέστηκε από πρόσωπο που αναφέρεται στις παραγράφους 1 έως 3 του παρόντος άρθρου, οι εισαγγελικές αρχές ενημερώνουν αμέσως τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποστέλλουν σε αυτόν αντίγραφα της δικογραφίας. Ο τελευταίος, με βάση τα έγγραφα αυτά, ζητά τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η οποία, για τη διερεύνηση της υπόθεσης μπορεί να προβαίνει σε κάθε αναγκαία ενέργεια, ζητώντας συνδρομή από οποιαδήποτε δημόσια αρχή. Το πόρισμα της ΕΕΔΑ διαβιβάζεται στον Υπουργό, ο οποίος αποφασίζει για την επιβολή των κυρώσεων.

5. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νόμιμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου προς παροχή εξηγήσεων στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η κλήση κοινοποιείται τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 (Α' 45).

6. Εάν η πράξη φέρεται ότι τελέστηκε σε εκπομπή ραδιοφωνική ή τηλεοπτική, οι κυρώσεις που προβλέπονται από το παρόν άρθρο επιβάλλονται από το ΕΣΡ, προς το οποίο διαβιβάζεται υποχρεωτικά ο φάκελος από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

7. Για την επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βα-

ρύτητα της παράβασης, η έκταση της βλάβης που αυτή προκάλεσε, ο βαθμός και η ένταση της υπαιτιότητας και η οικονομική κατάσταση του νομικού προσώπου, οι κοινωνικές περιστάσεις, καθώς και η τυχόν υποτροπή του.

8. Η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των αναφερομένων σε αυτές φυσικών προσώπων.

9. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται στα κρατικά όργανα και τους φορείς δημοσίας εξουσίας, καθώς και τους διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 5 **Επιβαρυντική περίπτωση**

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 79 ΠΚ, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 3719/2008 (Α' 241), αντικαθίσταται ως εξής:

«Η τέλεση της πράξης λόγω μίσους κατά ομάδες προσώπων ή προσώπου, που προσδιορίζονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, το σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου, συνιστά επιβαρυντική περίπτωση. Η επιβαλλόμενη ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται. Σε περίπτωση πλημμελήματος επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και αποστέρηση πολιτικών δικαιωμάτων για ένα (1) έως πέντε (5) έτη. Η ποινική δίωξη χωρεί αυτεπαγγέλτως και ο παθών παρίσταται ως πολιτικός ενάγων χωρίς καταβολή παραβόλου.»

Άρθρο 6 **Χορήγηση και ανανέωση άδειας διαμονής**

Η παράγραφος 2 του άρθρου 45 του ν. 3386/2005 αναριθμείται σε 3 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών χορηγείται άδεια διαμονής για δημόσιο συμφέρον και σε θύματα και ουσιώδεις μάρτυρες εγκληματικών πράξεων οι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 187, 309 και 310 ΠΚ ή τιμωρούνται σε βαθμό κακουργήματος και τελούνται σε βάρος της ζωής, της υγείας, της σωματικής ακεραιότητας, της περιουσίας, της ιδιοκτησίας και της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας, εφόσον έχει ασκηθεί γι' αυτές ποινική δίωξη ή έχει διαταχθεί προκαταρκτική εξέταση και μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Η συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων διαπιστώνεται με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, τόσο πριν όσο και μετά την άσκηση ποινικής δίωξης. Η πράξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών κοινοποιείται στη Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών. Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή, η άδεια διαμονής εξακολουθεί να χορηγείται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η θεραπεία τους. Η ανωτέρω άδεια διαμονής παρέχει στον υπήκοο τρίτης χώρας δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 44 εφαρμόζονται αναλόγως. Για την εξέταση αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής κατά την παράγραφο αυτή δεν καταβάλλεται παράβολο.»

Άρθρο 7 **Αναστολή διοικητικής απέλασης**

Το ισχύον κείμενο του άρθρου 78 του ν. 3386/2005 αριθμείται ως παράγραφος 1 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Με διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών μπορεί να αναστέλλεται η διοικητική απέλαση αλλοδαπού, που έχει γνωστή διαμονή στη Χώρα, αν η μαρτυρία του είναι ουσιώδης για τη δίωξη των εγκλημάτων του άρθρου 45 παράγραφος 2, ακόμα και αν η απέλαση έχει ήδη διαταχθεί αλλά δεν έχει εκτελεστεί. Η αναστολή της απέλασης διαρκεί μέχρι την αμετάκλητη εκδίκαση της πράξεως, οπότε εφαρμόζεται το άρθρο 13 του ν. 3064/2002, όπως ισχύει. Με όμοια διάταξη η αναστολή της απέλασης μπορεί να ανακαλείται, ιδίως αν ο αλλοδαπός κατέστη αγνώστου διαμονής ή ανεπιθύμητος ή χωρίς δικαιολογημένη αιτία αρνείται ή παραλείπει να εμφανισθεί ενώπιον προανακριτικού ή ανακριτικού οργάνου ή Δικαστηρίου.»

Άρθρο 8 **Προστασία από την επιστροφή**

Στην παρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 3907/2011 προστίθεται περίπτωση ζ', η οποία έχει ως εξής:

«ζ. Υπάγεται σε κάποια από τις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 45 του ν. 3386/2005.»

Άρθρο 9 **Ενημέρωση Εισαγγελέα**

Εάν αλλοδαπός, ο οποίος στερείται νομιμοποιητικών της παραμονής του στη χώρα εγγράφων ή έχει εκδοθεί εις βάρος του απόφαση απέλασης ή επιστροφής, υποβάλλει εγγράφως ή προφορικώς έγκληση, μήνυση, αναφορά ή αναγγελία ή εξετάζεται ως μάρτυρας για οποιοδήποτε έγκλημα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 45 παρ. 2 του ν. 3386/2005, κάθε επιλαμβανόμενο ανακριτικό ή προανακριτικό όργανο ενημερώνει αμελλητί τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών, προκειμένου ο τελευταίος να κρίνει εάν συντρέχει περίπτωση να εκδώσει την αναφερόμενη στο εν λόγω άρθρο πράξη ή την αναφερόμενη στο άρθρο 78 παρ. 2 του ν. 3386/2005 διάταξη.

Άρθρο 10 **Νομική βοήθεια**

Η παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3226/2004 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Δικαιούχοι νομικής βοήθειας ως προς τις τυχόν ποινικές και αστικές αξιώσεις τους είναι και τα θύματα των εγκληματικών πράξεων, οι οποίες έχουν τελεστεί με την επιβαρυντική περίπτωση του άρθρου 79 παράγραφος 2 εδάφιο τρίτο ΠΚ ή τιμωρούνται σε βαθμό κακουργήματος και τελούνται σε βάρος της ζωής, της υγείας, της σωματικής ακεραιότητας, της περιουσίας, της ιδιοκτησίας και της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας, όπως και εγκληματικών πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 187, 309, 310, 323, 323Α, 323Β, εδάφιο α', 324, 339, 342, 348Α, 351 και 351Α του ΠΚ, στα άρθρα 87 παραγράφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005, στην παράγρα-

φο 1 του άρθρου 16 του ν. 3304/2005 (Α΄ 16), καθώς και τα ανήλικα θύματα των πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 336, 338, 343, 345, 346, 347, 348 και 349 του Π.Κ.»

Άρθρο 11

Ειδικές διατάξεις για την εκδίκαση κακουργημάτων

Το άρθρο 1 του ν. 4022/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται για:

α) κακουργήματα τα οποία δεν υπάγονται στις ρυθμίσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του Συντάγματος και διαπράττουν Υπουργοί ή Υφυπουργοί, καθώς και κακουργήματα που διαπράττουν βουλευτές κατά τη διάρκεια της θητείας τους ή πριν από αυτήν, ακόμη και αν οι υπαίτιοι έχουν παύσει να φέρουν την ιδιότητα αυτή, εφόσον αυτά υπάγονται στην καθύλην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου, β) κακουργήματα τα οποία διαπράττουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή επωφελοούμενοι από την ιδιότητά τους, γενικοί και ειδικοί γραμματείς Υπουργείων, διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, δημοσίων οργανισμών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Κράτος, καθώς και αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, εφόσον αυτά υπάγονται στην καθύλην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου, γ) κακουργήματα ιδιαίτερα μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος ή μείζονος δημοσίου συμφέροντος, εφόσον υπάγονται στην καθύλην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου, ο δε χαρακτηρισμός της υπόθεσης ως ιδιαίτερα μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος ή μείζονος δημοσίου συμφέροντος γίνεται με πράξη από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και δ) κακουργήματα που έχουν τελεστεί υπό την επιβαρυντική περίπτωση του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 79 Π.Κ.»

Άρθρο 12

Κώλυμα διορισμού λόγω ποινικής καταδίκης

1. Το στοιχείο α΄ της παρ. 1 του άρθρου 8 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Όσοι καταδικάστηκαν για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή και στην υπηρεσία), απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, απιστία δικηγόρου, δωροδοκία, καταπίεση, απιστία περί την υπηρεσία, παράβαση καθήκοντος, καθ' υποτροπή συκοφαντική δυσφήμιση, καθώς και για οποιοδήποτε έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής ή για οποιοδήποτε πλημμέλημα το οποίο τελέστηκε με την επιβαρυντική περίπτωση του άρθρου 79 παρ. 2 εδάφιο τρίτο Π.Κ.»

2. Το στοιχείο α΄ της παρ. 1 του άρθρου 16 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Όσοι καταδικάστηκαν για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή ή στην υπηρεσία), απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, απιστία δικηγόρου, δωροδοκία, καταπίεση, απιστία περί την υπηρεσία, παράβαση καθήκοντος, καθ' υποτροπή συκοφαντική δυσφήμιση, καθώς και για οποιοδήποτε έγκλημα κατά της

γενετήσιας ελευθερίας ή έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής ή για οποιοδήποτε πλημμέλημα το οποίο τελέστηκε με την επιβαρυντική περίπτωση του άρθρου 79 παρ. 2 εδάφιο τρίτο Π.Κ.»

Άρθρο 13

Καταργούμενες διατάξεις

Ο ν. 927/1979 (Α΄ 139) και το άρθρο 39 παράγραφος 4 του ν. 2910/2001 (Α΄ 91) καταργούνται. Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 927/1979 νοούνται εφεξής οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του νόμου αυτού. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 2 Π.Κ, οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 927/1979 εξακολουθούν να εφαρμόζονται για την ποινική δίωξη και τιμωρία των πράξεων που έχουν τελεστεί έως την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού· οι ποινές που έχουν επιβληθεί ή θα επιβληθούν κατ' εφαρμογή τους εκτελούνται κανονικά και τα επακόλουθα και οι πάσης φύσεως συνέπειες των ποινών αυτών δεν παύουν.

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 21 Μαρτίου 2013

Οι προτείνοντες Βουλευτές:

Ευάγγελος Βενιζέλος
 Ιωάννης Μανιάτης
 Θεοδώρα Τζάκρη
 Κωνσταντίνος Τριαντάφυλλος
 Αγγελική Γκερέκου
 Χρήστος Γκόκας
 Λεωνίδας Γρηγοράκος
 Πύρρος Δήμας
 Ιωάννης Δριβελέγκας
 Μιχαήλ Κασσής
 Βασίλειος Κεγκέρογλου
 Συμεών Κεδίκογλου
 Πάρις Κουκουλόπουλος
 Ιωάννης Κουτσούκος
 Δημήτριος Κρεμαστινός
 Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος
 Αθανάσιος Μωραϊτης
 Γεώργιος Ντόλιος
 Παναγιώτης Ρήγας
 Δημήτριος Σαλούρογλου
 Φίλιππος Σαχινίδης
 Νικόλαος Σηφουνάκης
 Κωνσταντίνος Σκανδαλίδης
 Παρασκευή Χριστοφιλοπούλου
 Μιχαήλ Χρυσοχοϊδης
 Γεώργιος Παπανδρέου